

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

X. Lex ista videtur contraria constitutioni Innocentij III. quæ admittit ad
beneficia undecunque natos. Innocentij constitutio æqua est in sua specie.
Vteri jure, Episcopi eligeni è clericis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

est à Ludovico XII. qui fuerat aliquot annis interruptus, Pragmaticæ Sanctionis usus, donec tandem paetis initis inter sedem apostolicam & Franciscum Regem, quæ Concordata vocantur, Libertates Ecclesiæ Gallicanæ & potestas regia ad tuendos canones pleno jure sancta sunt. qua de re inferius. Præter eum agendi modum, quo regium auxilium implorabatur, solenne etiam erat hoc seculo, à Pontificis decretis futurum Concilium provocare. de quo remedio appellationis dicetur capite x vi i. hujus libri. Ex iis quæ dixi colligere licet, Episcopos & Clericos in angustiis constitutos, tuitionem, patrocinium, & subsidium Regum implorasse, ut eos à Romanæ Curia novis rescriptis tuerentur. Principes verò duplex remedium adhibuisse, tum generali lege lata, quæ canonum executionem restitueret, quemadmodum B. Ludovicus & Carolus VI. & VII. se uterque gesserunt; tum etiam injuncta magistratibus cura, ut in singulis negotiis executionem illam impeditarent. His enim verbis Sanctionem suam concludit B. Ludovicus: *Universis iustitiariis, officiariis, & subditis nostris, ac locatenientibus presentibus & futuris, & corum cuilibet, prout ad eum pertinuerit, districtè precipiendo mandamus quatenus omnia & singula predicta diligenter & attentè servent, teneant, & custodiant, atque servari, tencri, & custodiri inviolabilitate faciant, ne aliquid in contrarium quovis modo faciant vel attinent, seu fieri vel attentari permittant, transgressores aut contra facientes juxta casus exigentiam tali pena plectendo quod ceteris deinceps cedat in exemplum.* Eadem est sententia Edictorum Caroli VI. & VII. quæ tamen id eximium habent, quod jure patrocinij, & per modum defensionis, hoc à Regibus nostris fieri docent, non autem per modum jurisdictionis quæ in Romanæ Curiae rescripta exerceatur.

I X. Non omittendum est Reges nostros aliquando, et si nullis precibus Ecclesia Gallicana interpellati essent, novitates à Romana Curia adversus antiquos mores introducetas legibus suis & magistratum executione repulisse, ob detrimentum quod inde regni tranquillitatis inferri poterat. Exemplum sumendum est è Constitutione Caroli V II. qua prohibetur ne alienigenæ, seu à regno extranei, ad beneficia in Galliis promoveantur. Ea tempestate, id est, anno millesimo quadringentesimo trigesimo primo (qui Pragmaticam Sanctionem antecedit) episcopatus & cetera beneficia à Pontificibus Romanis conferebantur passim hominibus non solum ignotis, & à regno extraneis, sed etiam hostiis Gallici nominis

studiosis. unde & Regis arcana hostibus pandebantur s^epissime ; divini ministerij infrequentia , & pecuniarum transvectiones, multaque alia incommoda sequebantur ; præcipueque Gallorum offensio , qui præmia virtutis & scientia ab exteris invadit aequo animo ferre non poterant. Ob eas cauſas à decessoribus suis constitutum fuisse refert Carolus ne beneficia alii quam Gallicæ reipublicæ civibus conferrentur. Quod Carolus VI. coacto utriusque ordinis procerum consilio nova constitutione iterum decrevit, quam Concilio Constantiensi & Martino Papæ edidit, ut ipsi Regis desiderio se hac in parte accommodarent. Carolus VII. post obitum patris idem Edictum renovavit, & à Martino V. ejus successore suppliciter multoties contendit ut ejus Edicti rationem haberet. Quod cùm illi insuperhabuissent, perniciem quæ regno ex eo capite inferebatur amoliendam ratus, totum istud negotium ad suam auctoritatem revocavit ; iusisque edito perpetuo ne in posterum ulla beneficia alienigenis conferrentur, vetuit Ecclesiarum Prælatis ne quem extraneum à regno ad ea obtinenda admitterent in vim Bullarum quæ illis essent inditæ, aut alio quovis modo ; præcepitque magistratibus ut Bullarum retentione, bonorum capione , & mulctis inflictis adversus contumaces insurgerent. Nullum privilegium sibi suisve decessoribus eam ob rem concessum Carolus allegat ; quin potius de Pontificum contradictione conqueritur. Quare observatio Glossatoris Pragmaticæ Sanctionis, que solâ famâ apud illum constabat, est sublestæ fidei : *Vi ferunt, inquit, Rex Francie habet privilegium quod exterrit & alienigena non potest beneficiari in suo regno sine ejus permissione.*

X. Statim alicui videbitur hæc constitutio jus canonicum evertere, non autem asserere, & patrocinio regio, quod canonibus & decretis Romanorum Pontificum debetur, esse contraria. Etenim Innocentius III. exagitata asperioribus verbis & damnata Thomæ Mauroceni Veneti Patriarchæ CP. promissione sacramento firmata, que Venetis popularibus suis post expugnatam Constantinopolim caverat se nulli præbendas sanctæ Sophia collaturum nisi Venetis, qui Patriarcham suæ gentis in futurum eligerent, præcipit ut viros literatos, & alias idoneos, undecunque originem duxerint, in illa Ecclesia instituat. Sed constitutio Innocentij magna æquitate nititur in sua specie. Cum enim à Francis, licet ope Venetorum, urbis regia capta fuisset, pacis publica intererat ne ad Venetii traxerit angustias, ex-

clusis Francis aliisque Latinae communionis hominibus, qui ad tuendum Imperium undecunque ad urbem accedere possent, beneficiorum illustrium & ipsius Patriarchatus spes omnino redigeretur. Ceterum antiquo iure è Clericis unusquisque civitatis Episcopus erat ordinandus, ut docet Celestinus Papa: *Tunc alter de altera eligatur Ecclesia, se de civitatis ipsius Clericis, cui est Episcopus ordinandus, nullus dignus, quod evenire non credimus, potuerit inveniri. Primum enim illi reprobandi sunt, ut aliqui de alienis Ecclesiis merito preferantur.* Cui Celestini decreto assenserunt olim Gallicani Episcopi; & ejus sententiam retulerunt Reges in Capitularia, qui è propria diæcessi secundum statuta canonum Episcopum eligendum esse docent. Quod ab Imperatoribus quoque Romanis olim constitutum fuerat, de quibuscumque Clericis, ad capitulationis onera peræquanda. Regula ista cum ab aliquo annis, post electiones abolitas, Romanae Curiæ rescriptis infraicta esset, obtrusis Episcopis & Clericis, non solum ex aliena civitate, sed etiam ex alio regno, non omnino constitutione regia antiquorum canonum vigor assertus est, sed ad usum præsentem accommodatis rationibus prudenter temperatus; ut saltet qui episcopatus vel aliis beneficiis sunt admovendi, è regno perantur, si minus licet eos ex unaquaque civitate petere. Sed de hac re copiose dicemus alibi: cujus tamen mentionem hñc injecimus, ut constaret de duabus regulis. Prima est, Reges ex officio invalescentibus malis & scandalis sedulò prospexitse, interpellata priùs apostolicae fedis auctoritate. Secunda est, Principes muneri suo satisfecisse, cùm partem aliquam antiquæ disciplinæ, eti non *integræ*, in usum restituerunt, quatenus ad salutem regni illis necessaria esse videbatur.

C A P V T X.

Synopsis.

I. Quarantone prospiceretur iis qui se ab Episcopis vexato querebantur in negotiis ecclesiasticis adversus mores recepero. Rescripto regio requirebantur Episcopi ut à vexatione cessarent, vel se judicio sistere, bonorum capione inditæ. Formula rescripti antiqua è Regesta Curie Parisiensis.

Scandalum provincie; & quando populus vobis subditus vobis non obedit, per excommunicacionem Consulam & similium rectorum dictorum locorum, etiam populum ipsum gravatis; quinimò etiam villas & loca predicta in nostro dominio existentia suppeditatis ecclesiastico interdicto con-

I. Explicatio illius scripti. Causa decimaram recensentur inter spiritualia. Si tamen insolite decime pertenerent, Reges exactiōnēm prohibuerunt; & excommunications, si que ob eam rem late essent, revocari iusserunt.

III. Consuetudine tolli posunt decime personales, & predialium quota prescribi. Quin etiam induci ut in certo genere fructuum nulla solvatur decima. Quare antiquum regni nostri, revocetis & revocare faciat. Et si in predictis ius aliquod putatis vos habere, vobis offerimus per presentes quid certa.

constitutio que tam exactionem prohibet est justa, è Covarruvia: qui tamen non docet quare ratione Principes ea de re statuere potuerint.

*I. V. Ob scandalum quod inde eriebatur, Philip-
pus auctoritatem suam huic negotio interposuit; ut pat-
ter è verbis rescripti. E nova decimarum exactione sca-
dalus nasci fatemur Canonista.*

V. Ad Regum officium pertinet scandalum à rebus ecclesiasticis amovere, è Leone, & ex Anastasio, & à Leonis Senonensis epistola ad Childebertum. quod fit jure tuitionis.

*V.I. Rescriptis Cancellaria Reges tuebantur olim
Libertates Ecclesie Gallicana, ut docet locus petitus &
Comitis Thironensis anni 1493.*

VII. Privilegia quoque sibi à Romanis Pontificibus concessa, multis aduersis Episcopos indictis, & bonorum capione rueruntur ex constitucione anni 1567.

VIII. Severiores penas imponebant Iustiniani leges Episcopis contumacibus adversus disciplinam.

LUNSBIGLENDUM punc est qua re-

IN S P I C I E N D U M nunc est qua ratione sibi confulerent qui se à Gallia, rum Episcopis adversus consuetudines receptas & decreta Pontificum vexari in rebus ecclesiasticis contendenter. Exposita per libellum facti specie, rescriptum Principis actori concedebatur; quo monebantur Episcopi ut ab ea vexatione abstinerent, aut si aliquo jure se fultos putarent, ad diem rescripto condic tam se in Curia Regis siste rent caussam suam dicturi, suspensa interim sententiae executione; alioqui, pignoribus captis, ad parendum cogerentur per regios ministros. Quod probatur illustri in eam rem exemplo petito è veteribus Curiaz Parisiensis regestis, quod hic inferendum putavi: ubi rescripto ad Baillivum seu Seneschal lum Santonensem dato inseritur rescriptum ad Episcopum Santonensem *Philippum Dei*

ad Episcopum Santonensem. **Philippus** Dei gratia Francorum Rex Baillivo Santonensi. Episcopo Santonensi literas nostras mittimus in hac verba: **PHILIPPUS** Dei gratia Francorum Rex dilecto in Christo Episcopo Santonensi salutem. Frequens ad nos perdegit relatio ex qua.

*em. Frequens ad nos perauxit relatio gravibus
conusta querelis, quod vos, seu gentes vestre, vet
officiales vestri, vobis ratum habentibus, contra
consuetudinem diutius observatam, decimam exi-*

igitis de rebus de quibus prestari non consuevit, novumque modum decimandi inducitis, in grave scandalum provincie; & quando populus vobis

*Subditus vobis non obedit; per excommunicatiō-
nem Consulū & similiū rectorum dictorum
locorum, etiam populum ipsum gravatis; quinimā*

partiam villas & loca predicta in nostro dominio existentia supposuitis ecclesiastico interdicto, contra privilegia nostra. Nos igitur his scandalis

obviare volentes, vos attente requirimus quatenus à predictis cesseritis, & attentata in prejudicium & scandalum publicum, & contra statum